

Kratkočasen in podučen list za slovensko ljudstvo.

List 11.

V Celovcu 10. junija 1870.

Leto II.

Maščevanje.

Bilo je leta 1863. blizu božičnih praznikov. Jesen prejšnjega leta ni bila rodovitna na vinu v Dolenjskih vinskih gorah, pridelali so ga bili malo, toliko bolj se je pa odlikovalo po vrlosti. Pobrali so ga tovarniki kmalo po sv. Martinu, razen bogatinov bil je redki, ki je imel še kaj mokrega v sodih o božiči l. 1863. Ker je pa na Dolenjskem vino skoraj vsakdanji kruh, o praznikih nestrpljiv množivec pri kosilu, bodisi v revni ali bogati hiši, tudi te praznike ni hotel nikdo kositi brez pijače. Dninar je raji pristradal pri jedi, da si je prihranil nekaj soldov za vino; drugi gredo k premožnejim s putrčki koledovat drage kapljice, zanašaje se ali na kako obljubo, ali na prijateljsko znanstvo. Tudi pohajačem in drugim lahkoživcem ni mirovala žilica prej, da so si zagotovili vinske kaplje za sveti dan. Ker se pa na svojo občno veljavo ne morejo zanesti toliko, da bi si upali pošteno prikoledovati ga kako kupico, ker so si v svesti, da bi jim prošnja naklonila le očitane nedelavnosti, nemarnosti in nepoštenosti, kar tudi v resnici zaslužijo, podvzajajo se svojemu nevgasljivemu poželenju zadostiti po drugi poti. Zbere se več enakomiselcev, polepuhov in spravijo se v hrame krast.

Bilo je tudi to leto tako; vbili so bili že marsikateri hram ter so si natočili vina po želji. Le malo hramov je še bilo, katerim so bili prizanesli.

Lastniki in gospodarji so skušali te ponočne tovarnike odganjati; ravno to leto se je bil nek tat obstretil, ko je v hram plazel se, sprožil nastavljeno mu puško.

Nek drug gospodar je hodil po noči na stražo; ker je imel hram dobro zaprt s trdnima ključavnicama, dobro zadelan, močan strop, ni bilo mogoče tatu necega večera drugej notri krpiti, da je jel steno spodkopovati tako globoko, da je mogel čez votlino notri splaziti se. Lezel je z nogama naprej; ko je bil že do pol života notri, zgrabi ga čuvaj za pete. Tat se je uveznil, da ni mogel naprej ne nazaj. Zunanji tovariši se groze, da bodo zapalili hram, ako ne spusti tatu: toda čuvaj se ne dá oplasiti rekoč, da ima drugih dovolj pri sebi, ki bodo vino izvali ven in druge pomečkali.

Slučajno so čuli, da pride nekdo po isti poti; vstrašijo se in zbeže. Da bi jih pa ostali pomočnik ne izdal, odrežejo mu glavo, pobašejo jo s sabo in zdrknejo.

Vse to se je zgodilo v istej zimi, vendar ni bilo to zadostno svarilo in strašilo drugim, ali morda ravno tem, vsak dan se je slišalo o tatvini.

Hodili so pa tudi gospodarji dan na dan v goro stražit, ker je bilo vino jako drago.

Hodil je tudi po tem poslu v goro več večerov nek fant, sin bogatega seljana, ali nikdar ni nikogar čutil. „Naveličal sem se že tega dela“, pravi necega grdega dne očetu, „saj danes se vendar ne bo tatovom zljubilo ponočevati o tacem vremenu“.

Strašno je namreč bučala burja, in kmalo jo je nažgal gost sneg. Ker ni ravno prijetno ledeni burji biti izpostavljen, sklenil je to noč stražo opustiti, zlasti, ker ni mogel dobiti tovariša seboj. Ko pa oče le tišče, uaj gre, morda vtegnejo ravno o grdem vremenu storiti, kar so bili do sedaj opustili, da se sin pogovoriti, sluša, oboroži se s samokresom in gre čisto sam. V hramu pa je imel že eno puško, krivec in par nožev. V goro dospevši ga prav brezskerbno zverne nekaj kupic in zaspi na pripravljenem ležišču, o tatovih se mu še sanjalo ni.

Okoli polnoči pa ga vzbudi neko šemastenje na hram; nekdo je jel gori prevračati, odgrebati, stropnice so se jele premikati. Zunaj pa je čul besedovanje, vsaj dveh, če ne več oseb.

Prec se je zdramil, svest si je bil, kaj ima priti. Vstane, vzame v roko samokres, v drugo pa krivec, stopi prav široko in čaka trenutka, da tat pomoli v hram kak del života. Kmalo se odmakne stropnica in pomoli roko v hram, v kateri je držal gorečo svetilnico. To videti zraste mladenču pogum, vrže samokres stran in popade tatu za roko. Ob enem govori, kakor da bi se pogovarjal s tovariši, dasiravno ni bilo nobenega pri njem in vleče unega k sebi. Tat izpusti svetilnico, pomaga si roko izviti iz mladenčeve pesti, ktereja pri tej priči rani z nožem. Posrečilo se mu je, da je svojo roko iztrgal, ali vtakne pa desno nogo nekako v špranjo, mladenec jo zagrabi in mu sezuje črevelj. Tat se na to izmuzne, smukne s hrama in se poda na nogi in roki jako ranjen v beg za tovariši.

Zdaj pomisli fant, kaj bi bilo, ko bi bil opustil stražo; zadosti čutila mu budi sladka zavest, da je slušal očeta.

Ni čakal v hramu belega dne, že poprej se napoti na dom s svetilnico in s črevljem; to in pa krvavela roka priča doma, s čim je imel opraviti. Po celi vasi hoče nositi to dvoje znamenj, namreč svetilnico in črevelj, češ, ko bi ju kdo poznal. Ni trebalo dolgo popraševati, sosed je že trdil, da je videl svetilnico pri urarji v bližnji vasi, ko je bil nesel pred dvema dnevi vama uro tje popravljat. Ravno tako je trdil drug vaščan, rekoč, da mu jo je bil že v neki temni noči posodil. Hitro se zbere nekoliko mož, ki gredo s fantom k urarju. Našli so ga doma, ko je razdiral neko uro. Ko mu pokažejo svetilnico, prašaje ga, ali jo pozna, pritrdil je brez obotavljanja, da je njegova. Na vprašanje, komu jo je dal na zadnje, odgovori, da on nikomur; prešla mu je, da sam ne vé kedaj in kam. Morda so jo zanesli otroci kam, ali jo je pa kdo ukradel; več on ne vé povedati.

Da ni nič prav odkritosrčno in lahkovestno govoril, videlo se mu je na obledelem obrazu. Ker pa vendar ni bilo nič znanega o njegovi nepoštenosti, pač pa o tatinski njegovi ženi, niso ga več nadlegovali z izpraševanjem, velé mu le, naj se ne gane iz hiše, dokler ne pridejo

ti nazaj. Za varha mu je bil dan en mož. Drugi gredó okoli pobištva opazovat, al bi kje zasledili kakóšna tatinska znamenja. Preiskujejo povsod, po hlevu in kletih, ko zapazi naš mladenec pri hlevu pod odrom pokrvavljena tla. Prec se domisli, da je bil tatu ranil na nogi in pogleduje okoli, kje bi še kaj našel krvi. Res zapazi bližnjo pot pokrvavljeno, urno pové to tovarišem. Zdaj jih obstopi nekoliko hlev, drugi pa gredó gledat pod streho, morda kdo gori leži. Komaj prestopijo tri korake po šumeči slami, kar vstane plaho troje ljudi. Uderó jo proti odprtemu koncu, tam pa so jih prijeli strežaji. Dva druga človeka pa dirjata v brzem begu po njivah; trije kmetje uderó za njima, ali zginila sta v šumi. Ko le iščejo, češ, ko bi se bili poskrili, najdejo enega ležati v gropi z vejami zakriti. Za korak ga ne pusté naprej; zvežejo ga s trtami, da mu roke začrne in tirajo ga k drugim. Med potjo mu pa prilagajo s krepeli po hrbtu in čez pleča, da je bilo joj.

Ko dospé k urarju, imeli so že zvezane z vrvmi in prav neusmiljeno so ravnali z njimi. Zdaj začne izpraševati sodništvo, ki je bilo sestavljeno iz razsrjenih kmetovalcev, ki ne sovražijo nobenega zakrivca bolj od tatú. Na vprašanje, ali pozna te ptiče, odgovori urar, da, toda z njimi ni bil nikdar v kadem pajdaštvu; tudi o njihovem poslovanji, pravi, ni mu nič bilo znano. Mogoče pa, govori, da je bila žena z njimi v zvezi, vendar mu tudi o tem ni prav nič znano.

„Kar je žena, to je mož“, se odreže nekdo, „ona je kradla, ti si pa žakelj držal, aló z nami!“ Pri zadnjih besedah mu šviga ognjena srditost iz oči, jako ga je pomikalo, da bi ga bil malo pobožal s svojo težko roko.

Ker se pa ni bilo bati, da bi bil urar pozneje poignil, in ker je bil farmanom v obče priljubljen, pustili so ga, češ, dajal boš odgovor pri sodniji.

Novica o vjetih tatovih se je bila hitro razširjala po vseh bližnjih vaséh; iz cele soseske deró ljudje skupaj, s cepmi, drogmi in krepelci v rokah, kajti tata vse črti, ko pajka. Pojed in uzmovič spravi celo svojo sorodbino na slabo imé pri ljudéh in ni je več sramote nego, če se more komu očitati tatvina. Zato pa tudi gorje tatu, kedar pride kmetu v pest; kdor ga more, ta ga olupi. Ako ga zasačijo na semnju kacega uzmoviča, vzdigujejo se in padajo po njem palice povsod, kakor na povelje; sreča za-nj, ako pride kmalo redarju v roke.

Tudi tem tatovom se ni godilo bolje. Najpred so povsod iskali, pod streho in zunaj po sledu tatvine. Našli so v resnici kupe kurjega perja, v sušilnici na kupe kurjih kosti. Od kod to, ni bilo težko vganiti, saj so ravno isti teden in poprej tožili sosedje, da so jim prešli purmani, kokoši, in sicer, kakor so se prepričali zdaj, v žrelo krščenih lisjakov. Nadalje so našli na vrtu zakopane ovce, pod streho na stropu vinske posode, banke in putrhe.

Vse to so natvezli tatovom na hrbet, putrhe pa čez pas in zdaj jih tirajo do srenjskega svetovalca na vréh.

Truma spremljevalcev se je vedno množila, vsak je imel gorjačo v roki. Razdraženost in jeza se je brala vsacemu na obrazu, dajali so jo pa tudi čutiti. Padalo je po tatovih, da so bili kmalo vsi črni, eden pa se kar zgrudi na tla. Odvzamejo mu potem tovor, ki ga je dobil drug na ramo; njega pa denó na lestvico ter ga neso naprej. Zdaj pridejo do svetovalceve hiše, ali v nesrečo tatovom svetovalca ni bilo doma.

Da bi ga počakali, začno s tatovi sodbo; vsacemu pripoznanju ali tajeju je sledilo prec na mestu plačilo. Izpraševali so jih za druge tovariše. Kakor hitro so izvedeli za tega ali onega, brž so hiteli po-nj ter ga pritirali pred sodni stol. Ta je izdal spet druge in kmalo so jih imeli 10 skupaj; vsaki novo došli jih je dobil pet in dvajset.

Nazadnje so si vendar ohladili jezo in prenehali brisati jih. Ker pa le ni bilo svetovalca domu, skle-nejo kar neposrednje gnati jih v sodnijo in to se je tudi zgodilo. Z vsem, kar so imeli na sebi, jih tirajo po cesti v sodnijo. Marsikteri gledalec bi jim rad pritnil par gorkih, ali bali so se, da ne opešajo.

Sodnija je bila kmalo izrekla zasluženó, pravično sodbo, bili so obsojeni več mescev na težko ječo. Tudi urar je bil dobil nekaj dni sežá. Naj več so bili težki kmečki udarci pripomogli, da je prišel le eden zdrav iz temnice, vsi drugi so bili pomrli, in od istega časa imajo kmetje mir po svojih bramih. V koliko nesrečo spravi grdo tatinstvo! Dobro si toraj zapomni: Ne kradi!

J. K.

Iz potopisa starega študenta.

(Iz češkega poslovenil Radonski.)

(Dalje.)

„Pauper studiosus — v mestici je farovž!“ in bilo je odloženo.

Vsedom se poleg ceste, da me solnce posuši, in prevdarjam besede, ktere bom govoril na prvem študentovskem beračevanju. Če te po latinščini ne bodo poznali, da si dijak — tako modrujem — po zvanjem ne more in ne bo nihče sodil kaj tacega. Naj hujše mi je bilo za spričala, sežem po nje v žep, ali prsti mi otrpnejo, ko je izvlečem na svitlo solnce. Uboga spričala! bila so zarad ovijanja zvita in z vodo napita, da sem se res bal jih razgrniti, ker nisem vedel, ali bi se dalo brez škode. — Spravim ta papir zopet v žep in premišljujem svojo latinsko prošnjo. „Reverendis-sime!“ Da bo to začetek, bilo je gotovo, ali več nisem mogel s svojo močjo nič dobrega spraviti skup, kakor da bi si mi bili možgani posušili in spomin na ogli sežgal.

Ravno za mano po cesti je šel žandar in prav čudno me je pogledoval. Lasje so se mi ježili pod klobukom in ravno o postrku (šupu) se mi je nekaj zdelo. „To bi bila pot po ceni domu!“ — mi je že šinilo na misel, in žandarjeve oči so pogledale na mojo postavo. Bog pomagaj! kakošen sem bil! Škornje mokre, polne prahu! Vse pomečkano, zvito, in klobuk — ko bi ne bil prepričan, da je to klobuk, res ne vem, kaj bi bil mislil, da je. Vzdignem oči in žandar je bil že sto korakov od mene.

Ohladilo se mi je, in z nova skladam latinsko prošnjo. Po dolgem, grenkem prizadevanji, ki je bilo vedno pretrgano z mislijo na prestano trpljenje, sem dobil nekaj latinščini podobnega. Podal sem se k potoku, da bi se nekoliko očedil. Razun škornj sem bil že popolnoma suh. Sedel sem na breg, razgrnil hlače, namočil ruto v vodi in omival škornje. Drgnil sem jih dosti in dosti, ali svetiti se niso hotele. — Pustivši nepotrebno delo opravi prah iz hlač, jih nategnem, potem pa še suknjo, da bi dobila lepšo podobo

in na zadnje popravljam tudi klobuk. Počesavši si lasé, in vravnávši ruto na vratu, sem zapel suknjo do pod brade, in vrezal sem jo na ravnost v mesto.

Stojim pred farovžem. Štejem na gumbah: „Imam — nimam — imam — nimam — —“.

„Poslednji gumb je bil „imam“, osoda je razločila in že sem potegnil za zvonec. V vratih se je odprla linica, in prikazal se je nos, ki je imel na konci košek kumere prilepljene.

„Pojte v božjem imenu! mi sami nič nimamo!“ Izgine, linica se je zaprla, in bilo mi je kakor bi me bil polil z vrelin kropom. Kaj je bilo na mojem čelu zapisano, da grem prosit? Gorkomir mojih vročih nad je padel zopet pod ničlo, in stal sem zopet za mesticem. Oči so se mi zatemnile in krulilo je v želodeci. To je popotovanje za razveseljevanje! — Zarotil sem se, da se nikdar, nikoli več ne podam na pot brez denarja, in koračim naprej.

„Koliko je do bližnjega mestica?“ vprašam babo, ki je nesla v roci polno pletenico korenja.

„Pičlo uro“, pravi žena.

„Ah to je lepo korenje!“ sem dejal kakor v radosti, in moje oči so se pasle v pletenici. —

„In sladko kakor sladkor — le poskusite!“ mi je ponudila ženica, in nisem si dal dvakrat reči. Sežem v košek in prisvojim si tri najlepših, ter se zahvalim ženi, ktera me je po takem pokušanji gledala kakor ostrmela. Potujem dalje.

Vedno sem rad jedel, kar sem živ, ali kakor to korenje mi nikdar ni dišala nobena sladkarija, kar sem jih poznal.

Še četrť ure sem oblizoval. Blagoslovljena baba s korenjem! za to bom molil do smrti, da bi njej in njenim potomcem rastlo vsako leto tako korenje, in da bi je ona potujočim študentom pokušati dala. —

Kakor novorojen sem popotoval dalje. Ni trpelo dolgo in prišel sem zopet v mesto. Na prvi pogled sem spoznal farovž, pa nisem si upal potegniti za zvonec.

„Ali kam pojdeš brez denarja na noč?“ se je oglasil močni glas v meni, in ko sem ponovil latinsko prošnjo, zazvonim. — Zdaj so se odprla vsa vrata. Stala je pred menó kuharica — z nosom brez kumare — premerila me je od nog do glave, od glave do nog, in naenkrat me vpraša, kaj bi rad.

„Oh! — sosed — ta — sosed ima krst“, sem jecljal. „Gotovo ste od gospoda krojaškega mojstra Konopaska?“

„Da — da, od Konopaska!“ sem jej pritrdil.

„Kaj pa ima fantiča, ali deklico?“

„Ima — ima — dvojčka ima, dva Konopaska.“

„In vi ste njegov novi pomagač, ne?“

„Da, novi pomagač. — So gosp. kaplan domá?“

„Gosp. kaplan ni doma, ali gosp. fajmošter so.“

„Nič ne dé, jaz imam — gosp. mojster mi je ne-kaj naročil.“

„Le gori pojte! — Skoz desna vrata —“

Stopila je v stran, in jaz sem šel po stopnicah. Potrkam na vrata — notri, se oglasi: „Ave!“ Vstopim mečkaje klobuk v roci, in mešalo se mi je v glavi. Premišlujem, — premišlujem — latinska prošnja je bila preč, samo „Reverendissime“ se mi je bliščalo pred očmi, in zopet „Reverendissime“ ponavljam s tresočim glasom nekolikokrat sam zase.

„Kaj dobrega?“ je dejal prijazni glas, in s tim sem dobil nekako srčnost.

„Reverendissime! pauper studiosus . . . brez limca

in podvlikačkov v . . . korenje prosim! prosim! !“

Vzel mi je sapo, in nisem mogel več spraviti iz sebe. Samo: „Reverendissime!“ šepetam še s tihim glasom.

Ne vem, že kako, dobil sem se pred farovžem s šestakom v roci — šestak! šestak! — ta je bil zame cel zaklad, in šel sem na ravnost v gostilnico. Vrček piva, za ostalek sem si kupil kruha. Če sem bil po korenji srečen, mi je bilo zdaj kakor v raji, samo pipe in tabaka mi je še manjkalo k popolnoma sreči. Misel na porcelanko mi je malo kalila moje veselje.

Na pol nasiten sem se postavil, in veselo stopaje sem zapustil krčmo in mesto. Narava je imela zame novih lepotij, in lahko bi popisoval vse, kar sem videl okrog sebe, kakor se to dela navadno v potopisih. Pa to puščam za drug čas, in nočem vas zadrževati s popisovanjem, povem samo toliko, da sem prehodil do večera veliko ceste. Solnce je bilo že za gorami in mrak je zahalil v črno temo ves kraj, ko sem prišel v vas prevdarjaje, kako bi dobil prenočišče.

Stojim na vasi in nek krik pride do mojih ušes. Grem proti strani, od koder so se slišali glasovi, in kmalu stojim pred gostilnico. Nisem mislil drugače, kakor da je tu kak pretep, in ko premislim, da pustim v najhujši sili „vestjo“ za plačilo, stopim v gostilnico.

V sredi hiše je stala miza, okoli nje deset mož. Razgovarjali so se med sabo vsi naenkrat govoreči — to je bil ta krik. Utihi so, ko sem stopil z pozdravljanjem k njim. Vsedli so se za mizo in pristavili mi stol k mizi, ter me vabili, naj se vsedem. Oštir je prinesel pivo.

„Od kod prijatelj?“ me vpraša nekoliko glasov.

„Iz Prage“ sem dejal, okrepcávši se z dobrim duškom.

„Gospod študent gotovo — kaj ne?“

„Da študent!“

„In na kakšno — one — študirate?“

„Na paragrafe.“

„Morebiti na duhovsko!“

„Da, na duhovsko.“

„Lejte, to je ravno prav, imamo tu prepír!“ so se smejali možjé, ter mi napivali.

Po meni je šel lahek mraz, mislel sem, da se zopet zapletem v kako zadrego.

Kakšen je pragraf, res vem, ali kaj je v pravniških paragrafih, o tem se mi še nikdar sanjalo ni.

Ali kaj pomaga! moral sem poslušati obe strani in razločiti.

„Jaz imam polje“, je tožil kmet, „in kakor je v bukvah zapisano, ga mora biti ravno polnih petnajst —“.

„Ali ta konec pri ribnjaku je po vsi pravici moj!“ mu seže osebek v besedo.

„Od starodavnih časov so ga vživali moji prededje, in vi boter mi niste imeli ovsa zorati, ko je jel kaliti.“

„Ne bil bi smel — to ni bilo prav!“ so pritrdovali drugi polkmetje ali osebki.

„A, ta bi bila lepa, da bi ne smel delati s svojim poljem kar bi hotel!“ se oglasi kmet.

„Prav, prav!“ so kimali z glavami kmetovi prvrženci.

Vseh deset glasov se je oglasilo potem na enkrat, da sem skoraj oglušil.

„Tiho!“ je zagrmel kmet. „Gospod študent razsodi; on to razume iz fundamenta.“

Dvajset oči je gledalo name.

Brišem si čelo, izpijem in držim se, kakor bi grozno premišljeval.

Možje so se smejali in pomižikovali.

„No, sosed“, pravim na zadnje z važnim glasom, „po prvem in poslednjem paragrafu je vse tega, kdor ima v knjigah zapisano; kajti kar je pisano, je pisano, pisanje velja!“

„Pisanje velja! Tako je iz fundamenta!“ so pritrdovali kmetje in ponosno gledali na polkmete.

Ti so molčali in zalili razsodbo s pivom. Bilo je razsojeno, in vesel sem bil, da sem si tako dobro pomagal.

„Ali jaz pravim boter!“ se oglasi kmet, „iz dobre volje vam pustim ta konec polja, in od mene dobite še, kar ste vsejali. Hotel sem vam pokazati, da je po fundamentu pravica na moji strani. — Rezka nalij moj kozarec!“

Napolnilo se je ednajst vrčkov in govorica se je obrnila na druge reči. Poželjivo sem gledal sosede, ki so puhali iz pip, in ta pogled je zapazil moj kmet, kteremu sem pravdo dobil.

„Ali si hočete natlačiti?“ me je vprašal položivši mehur pred-me, in drugi so mi tudi ponujali tobaka.

„Radosten bi si natlačil“, pravim žalostno, „ali izgubil sem porcelanko.“

„Rezka, daj gospodu ulmovko! Jaz ti kupim v mestu drugo,“ se oglasi kmet, in kmalo sem kadil kakor turški paša.

Na vasi je odtrobil čuvaj dvanajsto uro in nikjer se ni nihče gibal. Možje so jih imeli že po deset in jest sem načel ravno petega. Kmalu mi je prišlo na misel, če bo „vestje“ dosti, in nisem se mogel obraniti neke pobitosti.

„Poslušajte, prijatelj!“ se je nagnil k meni moj „klient“, „jaz sem bil rihtar“, zdaj sem vdovec, pravim, ali bi ne hoteli z mano spati? Na slami je vendar slabo spanje.“

„O, zakaj ne?“ pravim, in zvalilo se mi je breme od srca.

„In jutri imamo požinko, jaz pravim, pri nas ostanite!“

„Saj ostanem!“ pravim hitro, izpraznivši vrček.

„Nalij, Rezka, gospodu!“

Branil sem se, ali boter si ni dal reči, rekoč, da vse plača, naj bi jaz ne skrbel. To je bil „balzam“ za moj žep in pil in govoril sem, kakor bi bil najet.

Prišel je čuvaj, napil se je iz vseh vrčkov, in potem je moral domu po svečo, da bi si v sobi posvetil, preden se vleže. Na zadnje proti dvema se je jelo plačevati. Potegnem prazni mošniček in prebiram lačne predalke njegove.

„No, to bi bilo lepo! — Le pustite!“ pravi nekdanji „rihtar“, in jaz sem se hitro skril s svojim bogastvom. „Vestja“ je ušla nevihti. (Dalje prih.)

Hajdúkova oporoka.

Zastava strta, skrhan meč,
Posečena krvava seč;
Bolgarska tužna prosta ni:
Zastonj je tekla draga kri!

Ob gozdu tam, na lici — smrt,
Sloni junák ob drév oprt;

Junák bledeči blag Bolgár,
Hajduškej četi je glavár.

Hajdúk se smrti ne boji,
Umreti pa še ne želi;
Ni spolnil zaprisege še;
Smrt ne, to stiska mu srcé!

Od hudih ran že ves šibák;
Še v zadnje zbere se junák;
Krog njega četica stoji,
Hajdúk pa četi govori:

„Otrók jaz nimam, bratov ne,
Vi bratje mi, sinovi ste;
Vam toraj preden umrém
Poslednjo voljo izročim.“

Pustil bi rad vam kaj v spomin,
A kaj? Vse vzel mi je Turčin:
Turčin mi je blagó pobral,
Turčin mi hišo je požgal.

Imetje moje — puška ta,
Handžár in samokresa dva,
Moj dom — Balkana vrh visók
In streha mi — nebá obok!

Pa — naj si brez zakladov sem,
Skleniti oporoko čem,
Da bo govóril pozni vnuk,
Kak' oporočal je hajdúk.

Poglejte, bratje, to zemljó
Ravnine glejte pod sebo
Po njih lepó poljë rodi,
Blišcé se mesta in vasi,

Da, lepa je dežela ta
In národ čvrst je tod doma;
Pa ah! te zemlje gospodár
Zatiran, suženj je Bolgár!

Za Turka to poljë rodi,
Za Turka se tržán poti,
Turčin uživa sad in cvet —
In polja cvet in cvet deklet!

Moj dom je lep, moj rod krepák,
Za robstvo ni rojen junák:
Do lepših, slavnih osóđ
Pravico 'má bolgarski rod!

„Prost mora biti, prost moj rod,
Na svoji zemlji svoj gospod!“
Tako sem se Bogú zaklel,
Svet dolg s prisego sem prevzel.

Za to sem živel, se boril,
Večkrat za to že kri sem lil,
Trpljenja, ran se nisem bal,
Da svóbedo bi domu dal.

Pa — zdaj me zgrabi mrzla smrt,
Prečrta dragi mi načrt!
Umreti, bratje, težko ni,
Pustiti nade, — to boli!

Junaci vrli, vi z menój
Ste bili marsikteri boj,
Pustili niste me nikdár:
Bil četi zvestej sem glavár.

Otrók jaz nimam, bratov ne,
Vi dedici po meni ste:
Bolgarsko v last vam izročim,
Nje svobodi vas posvetim!

Kar jaz prisegel sem nekđaj,
Spolniti vsak priseže zdaj:
Za véro, za prostost domú,
Živite, mrite brez strahú!

Ta up, al' sabo vzeti smem
Zdaj, ko pod črno zemljo grem,
Da v zemlji prosto ležal bom,
Da prost moj rod bo, prost moj dom?"

Na tla se uklone sto kolen,
Sto rok zavzdigne mož jeklen,
Sto grl zediní glasov sto:
„Prisegamo! Prisegamo!“ —

Ta hip z oblaka mesec bled
Na četo véno vpere pogled,
Glavár jo zré, nasmehne se,
Nasmehne se oči odpré! — —

Na glas zaplakal ni nikdó,
Skrivaj pa jim rosi okó,
Molcé žaluje zvesti tróp,
Molcé se spravlja na pokóp.

Štir' hlode dá jim bližnji les,
Omlád naklestijo z dreves,
Nosila naglo zgotové
Na nje mrlíča položé. —

Že nema, gluha noč povsod! —
Kam giblje nočni se sprevod?
Po strmi stezi stopa, glej!
Duhovna ni, da šél bi sprej!

Pogrebna pesem ne doni,
Le hlip skoz gozd ječe guči!
Ne sveti luč pokopnih sveč,
Gori pa zvezdic svit brléč!

Pri vrhu so, — zdaj obstojé, —
Lopate votlo zazvoné, —
Kopati čuješ, — to bo grob!
Spet tiho vse! — Končan pokop!

Ko drugi ni bil ta junak,
Ni drugim grobom grob enak:
Glej, vrh Balkana rob strman,
Nad njim hajdúk je zakopan!

Ki ga je ljubil žive dni,
Nad grobom sveti križ stoji;
Ni rezan kamen, tesan les:
En meč navpik, handžár počez!

Tam spi hajdúk, on mirno spi,
A duh njegov beđi, buđi!
Še četa za prisego vé:
Gorjé ti bo, Turčin, gorjé!

Š. G.

Faktor.

„Slov. Glasnik“, našega nesmrtnega Janežiča lepo-znanski list, prinesel je v enem svojih tečajev popis o mestu Brdičevu. V tem popisu so omenjeni tudi faktorji, o keh pa je prav malo govorjenja. Dobro jih je popisal Poljski pisatelj Ign. Kraszewski.

V slehrnem Poljskem mestu, kder so izraelski sinovi postavili si stanovita gnjezdíšča, gotovo dišo bitja, katerim nej enakih nikoli nikder na vsem omikanem sveti ne. Ta bitja so faktorji, posebni ljudjé, edini te vrste.

Če prideš v katero evropskih mest, i stopiš n. pr. s poštnega voza, moraš najeti kakovega človeka, zato da zveženj, ali kar imaš, nese s teboj; če ti nej znano po mestu, moraš povpraševati, kde je kaka gostilnica, zlasti če te postilijon nej sam zapeljal kam; od krčmarskih ljudij moraš poizvedeti, kdé je kak črevljár, kdé krojač; pa zlasti moraš katerega v policijo povprašat, kdé biva ta ali ta tvojih znancev, s kratka: česar ti je treba, vse moraš sam preskrbeti.

Po Poljskih mestih je to do čéla drugače; jedva z eno nogo stopiš v gostilnico, užé okrog tebe mrgolé mladi Židje; ti mladenčí človeku ponujajo vsak svoji roki, pa se tudi ne umakno, dokler se kateremu njih ne vdádeš. Ta tvoj služabnik, ta plačanec po tvojej darežljivosti, to bitije, ki se ne smé za plačilo pogajati s teboj, — ta človek je faktor; ta je tvoj „factotum“. Faktor je postrešček vsakemu povsodi izmérom: če hočeš, pripelje ti pred nos krojača, črevljárja, ali pa, če je treba, katerega tvojih znancev, takój ti ga ide iskat i najde; če se ti pritakne, ali če je tréba — zmeni ti cekine, s kratka: stori ti vse, kar je le mogoče storiti. Največa faktorjeva skrb pa je ta, kako bi te ociganil sebi na hvalo, kajti to je prva faktorjeva dolžnost, — zaveza, ki je sveto véren jej. To je sebičnost; ali faktorjeva sebičnost je tako ponižna, hinavska, tako se prilizuje, nevredno kaže tako, da je skoro ne zapaziš te sebičnosti — polne žrtvovalnega zatajevanja. Faktorja ne briga ne blato ni noč, ni sodrga niti kaka drugača zapreka, nič mu nej mogoče — vse za novce.

Navadno je faktor mlad; oči ima svitlé, lasje se mu svédrajo, obleko nosi kratko, hlače opesne, nogovice ima i čizme, klobuk na glavi, v roci pak palico. Faktor pozná mesto tako, kakor svoj žep, uživa zaupanje po prodalnicah, po gostilnicah, delalnicah, s kratka: povsodi. Postrežljiv pa nej zmérom enako; če mu precej vsake postréžbe ne plačáš z gotovimi novci, bolj i bolj mrje njegova ponižnost, postaja mogočnejši i mogočnejši, drzan, — da, tudi je napósed tako smel, da se ti po robu postavi, če nejmaš novcev.

Faktor zna vsega mesta zgodovino, pozná vse skrivne kote, vse zapravljičve; tistim, kateri imajo novce, priklanja se jim še dosti nizko, zjutraj pa se jim umakne, ko užé nobeden nejma več nič okroglega v žepu. Tega Merkurijaša vsa poštenost za dva goldinarja na dan se razteza na to, da ti vse postori, vredi vse, kar mu zapovéš. A kar je še poleg tega, to je to, za kolikor te okani.

Prvega dné ti zvečer na kratek čas pové vso svojo zgodovino, svojega življenje vse obraze; po svojem življenji jame, to se umeje samo ob sebi, popisavati drugih zgodovino v episodah. Ti životopisi iz njegovih ust so jako zamljivi, kajti diči jih táko gole resnice znamenje, tako so natorni, živi, kakor bi migljali pred teboj, da ne znaš, kaj ti je laž; za tega délj te faktorji marsikterikrat učé ljudi poznavati do čéla drugače, takó, da se jih še misliti ne moremo tokovih, zlasti ne, če druge sodimo sami po sebi. Mnogo je takih gospodov, ki ménimo, da so mogočni, čestitljivi, vsevedoči faktor pak jih drugače sodi. Faktor najpoprej od služabnikov izvé tvoje ime, potlej te začne vse povprek izpraševati i skuševati tako dolgo časa, da mu razodeneš kdo si, od kodi i zakaj si prišel v mesto, kder si se vstavil. Če mu pa sam nečeš povedati tega, vpijani ti strežaja, potlej pa se muza okrog njega, pazi i izprašuje, dokler ne izve, kaj i kako. Ko hitro se mu posreči to, takój je potlej miran, kajti užé ima ključ do té v roci, zató ker te pozná popolnoma. Faktorji dobro poznajo ljudi i njihove sreče vir je le ta umnost. Spoznajo te na prvi pogled po besedi, po glasu, po obleci, po vozu, po krabi (schachtel), — „menda“, pravi Kraszewski, „tudi po vsekavanji“. Znajo te zadéti, poznajo tvoje slabosti, tvoje hoteve, misli, torej te cukajo, dokler poslednjega groša ne izsesajo iz tebe.

Domači ljudjé zaničujejo faktorje, ženske se jih ogibljó tudi v pričo drugih ljudij; — le časi pa časi

meščanije ne mogó prebiti brezi njih. O neprijaznih okolnostih, o prodaji ali kupéji na vero — o takovih neugodnih prilikah morajo vselej faktorji biti na svét vpričo. Sicer so kanljivi, ali vendar postrežni: najdó kupce in blago, kar bi komu drugemu ne bilo skoro nikakor mogoče.

Zakaj bi se človek ne žrtoval za dobiček i život! a celó človek takov, kakoršen je Žid? Faktorjevo življenje — rés, revno je, težavno. Dvajsetico si jedva prisluži na dan. Najsrečnejši faktorji so tisti, kateri nejsó predomišljivi in da nejsó oženjeni. Taki so pa najgrša sodrga. Židje sami jih črté, zato ker verujejo, da je pajdašija z Gojmi čisto greh zoper verske zakone i da kalí životne zahteve. Imajo jih za nečiste ljudi, kader pa jih potrebujo, plačajo jim, zato da jim poiščó kupce, tovarištva pak z njimi nejmajo nikakoršnega.

Faktorji sami sebe — močno česté; ker znajo, da so povsodi potrebni, torej so ponosni, i ker ménijo, da ga nej človeka, ki ne bi mogli prevariti ga — kajti to jim je praktične modrosti najjasnejši dokaz.

Česar ti faktor najdelj časa ne prizanese, česar nikoli ne pozabi, to je to, če ga zalotiš varajočega. O, takrat se ti priklanja, ali čaka, preži potlej tako dolgo časa, da ti dvakrat vrne sè sramoto, z naklado pa po vrhi. Mnogo je takih, trdi ljud, da so porazumljeni z vrhom, da kradó z njegovo močjo, da-si sploh raji kanijo, nego kradó.

„Ne morem znati“, — piše Kr., „koliko je takovih ljudij po Poljskih mestih, to pa je resnica, da je povsodi dosti jih, da jih vsak popotnik ima na izber“. Često jih le nekoliko več popotnim streže vsem kmalu, imajo po sto i sto potov, vse polno dela, pa vse sposlujó. Ker je torej posebne spretnosti dokaz to, če kdo več pisem narékava ob enem, gotovo so tudi faktorji vrédni te pravične časti: da imajo čudovito duševno svest.

Faktor nejma številek, kakor jih imajo fijakarji i služniki, tudi se ne oblačijo nenavadno, le njih posel se jim bere na čelu, v očeh; pozná se jim po smehu i v zminjavah. Faktorja lahko spoznaš po pogledu v te. „Ta posebna vrsta ljudij“, — piše Kr., „faktor — originalna oseba v fisiognomiji Poljskih mest, ta je vrtno zelišče meju Poljskimi cveticami — ali ne moremo se hvaliti z njim, zato ne, ker se tovariši s koprivo“.

L. Gorénjec — Podgorican.

Smešnice.

Nepopolna vera. Kako da se včasí pri javnih skušnjah na naših ljudskih šolah slepi občinstvo ali pa vsaj skuša se slepiti, naj kaže ta-le dogodba: Neki učitelj je svojim otrokom napovedal, kaj jih bo pri skušnji prašal. Tako je svoje novince, ki so še le nektare tedne po šolskih klopéh blače trgali, naučil vero moliti. Pa ker je bila cela vera predolga, da bi si jo en sam bil do dobrega zapomniti mogel, vtrl je vsacemu en stavek v glavo. Pri skušnji pa je šolski ogleda zoper svojo navado začel krščanski nauk izpraševati. Ukazal je prvemu moliti vero. Po naključbi je pravega zadel in ta naglo začne: Verujem na Boga očeta vsegamogočnega stvarnika nebes in zemlje. Ko na to obmolkne, bara šolski ogleda: „Ali ne veruješ tudi v Boga sina?“ „Ne, v Boga sina veruje ta-le“, pravi naš šolarček, kaže s prstom svojega soseda.

Čudno zdravilo za pijanca! Blizo nekega večega mesta je živel pred kakimi 50 leti grajščak, ki je bil

povsod znan kot vesel, smešen in šaljiv gospod, kot tak namreč, ki je rad burke vganjal. Vselej ko je prišel v bližno mesto, spregel je v gostilnici „pri levu“.

Ta gostilničar (birt) je imel mladega pa močnega hlapca, z imenom Janez. Nekteri so mu navadno rekli: Hónzel. Naš Hónzel je bil marljiv in pošten fant, samo da je imel en velik pogrešek ali fál-ger. Kedar je namreč prišel do vina, opil se je tako, da po dva in tudi več dni ni bil za nikakoršno delo. Ko spet enkrat gori omenjeni grajščak v mesto pride, pritoži se mu gostilničar zavolj Hónzeljuna. Grajščak mu obljubi Hónzeljuna odvaditi in ozdraviti, samo da naj ga še enkrat pusti do vina, da se ga dobro navleče, — in gre potem po svojih opravkih. Na večer pride grajščak domú, a za njim prinese krojač (žnidar) meniško kuto (suknjo). Zdaj brž poišče Hónzeljuna, ki se ga je res spet dobro navlekel in potem zaspal, kakor da bi bil mrtev. Hitro ga vtaknejo v kuto, in ko je bila že noč, nesó ga do Frančiškanskega samostana. Tú pozvoné; ko pa dojde vratár ter jih vpraša, kaj hočejo, odgovori mu brž grajščak: Glejte, našli smo enega tujega patra pijanega, ležal je na ulici in prinesli smo ga semkaj, da samostanu sramote ne bo delal. — Vratár brž pokliče samostanske hlapce, ki odnesejo koj tega patra v neko sobico ter ga položé v posteljo. Drugi dan na vse zgodaj naznani vratár ta dogodek predniku ali gvardijanu, da so namreč nepoznani ljudje nekega tujega patra pijanega semkaj prinesli in da ga je on v posteljo spravil. G. prednik gredó neutegoma gledat, kdo da je ta pater in odkod je. Ali naš Hónzelj je še trdo spal, zato ga g. prednik začén buditi, pa to jim ni šlo koj srečno izpod rók. Ko se čez dolgo vendar prebudi, — zdaj naj bi ga bili vidili, kako se je čudom čudil, ko se je zagledal po meniško oblečen in je videl tudi drugega patra pred seboj stati. Prednik ga zdaj vprašajo, kdo in od kod da je? Hónzelj dolgo nič ne odgovori, naposled pa zakrči: „Prekletó pijančevanje! Kdo sem jaz? — Pojdite k „lévu“ pa vprašajte ondi, ali je Hónzelj doma? Če ga ni domá, tedaj sem jaz Hónzelj; če je pa domá, pa ne vem, kdo da sem. Nikoli več ne bom vina pil!“

G. prednik res koj pošljejo vprašat, ter rekó, da je res to Hónzelj. Predniku je ta šaljivi dogodek po pravici hudo djal, pa ga je grajščak, ki je bil že od nekdanj velik prijatelj samostanu, koj umiril in povedal, zakaj da se je to storiti predrznil. Hónzelj pa se je po tej nesrečnej šali tako poboljšal, da ni nič več čez mero pil in se vpijanil. Vendar pa mu je vedno skriynost ostala, kako da je bil menih postal. Čuden pa takrat vendar dober pomoček zoper pijanost!

Zastavice.

29. Biba leze, biba ni; tovor nese, osel ni; roge ima, kozel ni; kaj je to?

30. Tanji ko dreta, viši kot smreka; kaj je to?

31. Trop teličkov zaženemo v hlev brez kože, vén pa pridejo s kožo; kaj je to?

32. Pri nas imamo babo, ki skozi vrata smukle, pa culico zunaj pusti; kaj je to?

Vganjka zastavic v 9. listu: 26. eden 5, drugi 7; — 27. čevljar, njegov stol in pes; — 28. duri želé noč, da bi mirovale; okno dan, da bi zopet svitilo; tram mora pa noč in dan strop nositi.

Ogled po svetu.

Avstrijsko - ogerska država. Ko smo zadnjokrat razpošiljali „Besednik“, imeli smo še vedno upanje, da bo ministerstvo spoznalo edino pot, ki bi mogla rešiti Avstrijo notranjih preprirov in homatij: sporazumljenje namreč z avstrijskimi narodi.

Nadejali smo se, da bodo vladni možje jenjali meriti z „dvojno mero“, ki je bila Nemcem in Magyarom skoraj več ko pravična, Slovenom in Romanom pa toliko krivična; mislili smo, da bo Potocki, ki je sam Slovan, vsaj toliko sočutja do nas Slovencev imel, da bo nam v lastnej deželi rabo našega jezika v šolah in uradih privoščil. Pa naše nade se niso izpolnile. Sedanje ministerstvo jo je krenilo po ravno tisti cesti, po kateri sta hodila Giskra in Herbst; prišlo bo tudi do ravno tistega cilja, ako prej pri kacej notranjej ali zunanjej burji ne popokajo še tiste strune, ki sedaj za silo še držé.

Pogovori med Čehi in Potockijem so ostali brez vspeha. Čehi sicer še polovico tega niso tirjali, kar Magyari, ki gotovo niso več kakor Čehi vredni, že davno imajo, ali g. grof Potocki jim še tega ni privolil. Ko sporazumljenje ni bilo mogoče, se je razpustil dunajski državni in vsi dolajtanski deželni zbori razen českega, kar smo že zadnjokrat naznanili. Da Potocki českega zbora ni razpustil, če tudi je česki volilni red sam krivičen imenoval, se razvidi, da ga v njegovem delovanju ni vodilo lepo geslo blazega cesarja Franca: *justitia regnorum fundamentum* (pravičnost vtrjuje države); možu pa, ki v takej važnej zadevi ni na vse strani pravičen, narodi ne bodo zaupali. — S Poljaki se je Potocki menda pobotal; kakor je slišati, dobijo svojega ministra in več samoprave; temu nasproti pa se za Slovence nič kaj noče zmeniti — dal jim je celó že marsikterokrat svojo nemilost okusiti. Tako n. pr. je deželni zbor kranjski sklenil postaviti, po kateri bi se imelo po Kranjskem v vseh kancelijah slovenski vradovati; in te postavé, ktera ne tirja družega, kakor §. 19 državnih temeljnih postav, vlada ni potrdila. Taka se je godila tudi postavi, po kateri bi imele kmečke šole po Kranjskem slovenske biti. To so krivice, ki jih le največje samoblastje more storiti. Iz tega pa sprevidimo, da za nas Slovence še vedno ni pri kraji čas službovanja, ampak da bo nam treba na novo boriti se za najnaravnije pravice. — V Zagrebu so bili pretekli mesec nekteri nerodi, — neredi od vladine, ne od ljudske strani. 18. maja se je kip bana Jelačiča vsako leto ovenčal in olišpal, ker obhajala se je obletnica njegove smrti. Letos je vlada vsako demonstracijo prepovedala; pa vkljub temu se je zbrala pred spomenikom velika množica ljudi, ki se je celó predrznila, banu Jelačiču, ki je leta 1848. puntarske Magyare premagoval in tako Avstrijo rešil, „Živio“ zavpiti. To seveda je magyaroné razdražilo; toraj so poslali policijo med ljudstvo, ki jih je mnogo v zapor odpeljala, med temi nekatere študente. Zagrebčanje pa so proti tej naredbi energično protestirali, in študenti ne obiskujejo kolegije, dokler jim tovarišev ne izpusté. Videti je sploh, da dviguje na Hrvaškem narodna stranka zopet glavo, in da hoče odbiti se tujčeve pete. — Dosedanji ogerski finančni minister bar. Lonyay je postal skupni minister za avstrijsko-ogerske finance. Njegov naslednik na Ogorskem je Kerkapolyi. —

Predno končamo ta oddelek, bodi nam dovoljeno, spregovoriti še nekatere besedice o prihodnjih volitvah. Opominjamo naše bralce, posebno pa koroške Slovence, da je od prihodnjih volitev odvisna naša osoda, da bomo ležali, kakor si bomo postlali. Ako tedaj hočemo, da se

naš jezik, naša vera in sploh naše pravice spoštujejo, ako hočemo, da se znižajo davki, da se razširja blagostanje, volimo možé, ki so za to naj bolj sposobni, ki so odrasli med nami, ki tedaj poznajo naše potrebe in imajo srce za nas, ki so razen tega trdnega značaja, da se ne sučejo po vetru. Toraj bodimo previdni, ne verujmo vsakemu, ki Bog vedi od kod pride in nam sladke besede daje. Pred vsim drugim pa priporočamo edinost! Volilni red na Koroškem je tak, da Nemci, ako se le malo gibljejo, nas lahko pod se dobé. Toraj ne smemo biti nemarni, k volitvam pride naj vsak, kdor le more, in kdor je bolan, naj se s posteljo vred da prinese, kakor pri zadnjih volitvah sloveči česki rodoljub.

Da pa ne postane kaka zmešnjava med nami, je treba, da kdo vse to v roke vzame; to bo na Koroškem storila Trdnjava, ki bo po dogovoru z volilci imena kandidatov razglasila. Tedaj še enkrat: Bodite previdni in o složni!

Vnanje države. Na rimskem koncilu se pogovarjajo o nezmotljivosti papežev. Večina zbranih očetov hoče, da se nezmotljivost dogmatizira, t. j. da se spozna za versko resnico, ktero mora vsaki katoličan verovati.

Na Italijanskem se še vedno plazijo puntarske trume okrog in delajo vladi preglavico.

Razne novice.

Volitve za deželni zbor so na Koroškem razpisane: za kmečke občine 27., za mesta in trge 30. junija, in za veliko posestvo 2. julija.

Nov deželni predsednik. G. bar. Kübeck je prestavljen na Štajarsko; na njegovo mesto pride g. grof Lodron pl. Laterano.

Tabor v Sežani 29. maja je obiskalo blizu 7000 ljudi. Resolucije so večidel tiste, kakor na drugih slov. taborih.

Selitev. Časniki poročajo, da se kristjani iz Bosne, posebno pa iz Serajeva na Turškem preseljujejo v obilnem številu na Srbsko in Hrovaško, ker ne morejo dalje pretrpeti silovitosti turške vlade.

Prve črešnje so se po poročilu dunajskih časopisov iz Ipave 18. maja razposlale, po 50—70 gold. cent. Iz tega je razvidno, kolike vrednosti je sadno drevje.

Drugi shod koroško-slovenskih rodoljubov, ki je bil binokotni pondeljek v Bačah blizu Belaka, je imel najboljši vspeh, kakoršnega se pri vseskozi zopernih okoliščinah nikdar nismo nadejali. Ker se je še le prošli teden konečno sklenilo, ta, izprva za ziliško Bistrice namenjeni shod v Bačah napraviti, primanjkovalo je časa, da bi se bila stvar po časnikih naznanila; zavaljo tega so skoraj samo tisti za shod vedeli, ktere je bilo mogoče pismeno povabiti. Naj bolj pa je oviralo vreme: dež je lil, kakor o časih vesoljnega potopa; vsled tega so gospodje, ki so imeli pri shodu govoriti, še le o petih na večer priti mogli, ko se je ljudstvo že začelo razhajati. In vkljub vsemu temu se je shoda še nad sto oseb vdeleževalo, kar je pri takošnih razmerah gotovo občudovanja vredno. —

Zborovanje je pričel g. Poznik s kratkim nagovorom, pozdravljaše nazoče in predlagaje posamezne točke za današnje razgovore. Na to se je izvolil g. A. Einspieler za predsednika; vladin komisar je bil g. dr. Pogačnik. G. Einspieler je potem v prepričevalnem in prav domačem govoru razvijal in pojasnil posamezne slovenske tirjatve, ki so se že na toliko krajih (toda žalibog povsod zastoj!) izrekale, in sklenil je svoj izvrstni govor, opominjevaje k slogi pri prihodnjih volitvah za deželni zbor. Temu je g. Knaflič

v daljšem tudi v prav dobrem govoru še marsikaj dostavil, razodela se je tudi od drugih strani še marsiktera želja, in na to se je zbor s petjem in napitnicami končal.

Pred koncem svetujemo našim rodoljubom, naj sklicujejo takih shodov kolikor mogoče, in to posebno v krajih, kjer ljudstvo za našo reč še ni pridobljeno. Taki shodi delajo čuda. Našim kmetom ne manjka družega, kakor poduka: kedar jim pa kdo vse na tanko in prav po domače razloži, kedar vidijo, da se slovenski veljaki kot „visoki gospodje“ ne sramujejo občevati tudi s kmetom, kedar razen tega še slišijo, kako lepo slov. budnico peti, tedaj postanejo najbolji našinci. Ljudstvo v Bačah in v okolici je bilo že pred shodom med vsimi slov. Korošci gotovo naj bolj zbujeno, ali s shodom je padlo marsiktero zrnice tudi na dosedaj še neobdelana mestica; ako se to tudi po drugih krajih na Koroškem zgodi, stalo bo naše ljudstvo kmalo tako odločeno za Slovenstvo, kakor Štajarci in Primorci. Prej smo povdarjali, da je take shode, kakor sta bila na Bistrici in v Bačah, treba napravljati v krajih, kjer ljudstvo še ni za našo stvar pridobljeno; temu nasprotno pa mislimo, da moramo tabore pod milim nebom napravljati samo v krajih, kjer je narod že za Slovenstvo vnet, in kjer kolikor mogoče manjka tiste zalego, ki se jej nemškutarija pravi. Iz teh vzrokov bi bile Bače in okolica tudi za tabor pod milim nebom jako sposobne; in k temu imajo še prednost, da leže ravno v sredi med rožno in ziljsko dolino, tako da niti Rožanom, niti Ziljčanom niso preveč od rok. Slišali smo tudi govoriti, da je več posestnikov, (ki pa, kar je gotovo važno, niso krčmarji,) sklenilo, da v tem slučaju, ko bi odbor Trdnjav in ne bil volje, kak tabor v Bačah, ali pa v že po g. Einspielarju nasvetovanem kraju Teharče sklicati, da v tem slučaju to sami storijo.

Oglasnik.

Dohodki družbe sv. Mohora l. 1870.

č. dosmrtni udje:	gold.	kr.
Kurnik Jozefa v St. Petru pri Radgoni	15	—
Lenart Janez, kaplan v Šmarjeh (L. pol.)	8	—
č. letni udje:		
J. Košir, kaplan v Rušah za faro Selniško	12	—
J. Sovdat, fajmošter v Kamnjah	38	—
A. Valentinič, dakan v Terbižu	32	—
Št. Doljak, dekan v Devinu	75	—
A. Ukmar, dekan v Tomaju	9	—
O. Alojzi Hajduk, kapucin v Varaždinu	10	40
G. Kotzbeek, dekan pri sv. Jurji na Ščavnici	109	60
M. Rubin, župnik pri sv. Magdaleni	103	—
M. Torkar, kanonik v Velikovci	160	70
A. Nadrah, kaplan v Trebiču	5	—
M. Pirc, korvikar v Gorici	125	10
J. Rozman, dakan v Konjicah	31	30
M. Mihelin, župnik v Sromljah	11	—
F. Ramor, župnik pri sv. Mihelu	31	—
M. Ivanc, dekan v Šmarji	155	30
E. Janžek, kaplan v Vidmu za Koprivnico	43	—
M. Tomažič, dekan v Rožece	149	—
A. Murko, dekan v Hočah	23	—
J. Matjašič, stolni župnik v Mariboru	138	40
J. Westermajer, dekan v Tinjah	20	90
A. Šibal, župnik v Št. Andrežu	22	—
F. Stepanič, kaplan v Dornbergu	29	—
Fr. A. Košuta, fajmošter v Bovcu	93	50
L. Serajnik, dekan v Pliberku	144	30
A. Centrih, dekan v Rogatecu	222	10
A. Žuza, dekan v Laškem tergu	136	50
P. Svetlin, kurat v Podgradu	33	90
J. Pipan, vikar v Vojšci	7	—
A. Slatinšek, kaplan v slov. Bistrici	187	40
A. Žicker, župnik pri sv. Jakubu v Dolu	33	—
J. Doliak, dekan v Tominu	311	—
M. Kovačič, profesor v Mariboru	68	90
J. Krušič, gimn. profesor v Celju	255	60

M. Stembov, kaplan v Črni	14	—
Dr. A. Klemenčič, župnik v Lotmerku	113	—
Vek. Vlah, župnik v Kastvi	46	—
J. Einspieler, J., župnik v Šmarjeti	5	—
J. Levičnik, učitelj v Železnikah	72	—
T. Zupan, katehet v Kranju	9	—
F. Walter, kaplan pri sv. Ilu bl. Turjaka	9	—
A. Vavken, učitelj in župan v Cerkljah	9	—
J. Baic, kaplan v Biljani	4	—

Vkup 3276 gl. 50

(Dalje prihodnjič.)

Dohodki za Janežičevo ustanovitev.

	gold.	kr.
Prenesek iz zadnjega lista	744	47
Poslali so na dalje gospodje:		
382 D. Pencin, kaplan v Tominu	1	—
383 Mohorjevi družniki v Libušini	5	36
384 A. Rutar, župnik v Volčah	1	—
385 J. Golja, kaplan	1	—
386 Mohorjevi družniki v Ponikvah	2	—
387 M. Kovačič, profesor v Mariboru	10	—
388 Ign. Orožen, kanonik	1	—
389 J. Bohinc, spiritual	2	—
390 gg. bogoslovci	19	40
391 T. Zupan, katehet v Kranju	1	—
392 Neimenovan v Železnikah	—	60
393 Mohorjevi družniki v Cerkljah	1	—
394 Vredništvo „Zvona“ na Dunaju	5	—
395 Vredništvo „Pavlihe“ na Dunaju	2	—
396 J. Godina, c. kr. finančni komisar v Trstu	1	—
397 J. Lakner, župnik v Koprivni	1	—
398 M. Brezovšek, kaplan v Rajhenbergu	5	—
399 E. Janžek, kaplan na Vidmu	1	—
400 Jožef Konrad v St. Stefanu	—	50
401 Julijana Kumer v Breški vesi	—	50
402 Dr. J. Vošnjak nabral in poslal	19	—
403 Fr. Jan, kaplan v Skalch	2	—
404 Andrej Hočevnar v Mariboru	7	—
405 Franjo Firbas, filosof na Dunaju	5	—
406 Gornjegraški rodoljubi	5	50
407 Moriborska čitalnica	9	51
408 Fr. Repoč, odvetniški vajenec v Mariboru	2	20

(Dalje prihodnjič.)

Skupnina 856 gl. 4

V Celovcu 5. junija 1870.

O d b o r .

Žitna cena.

Povsod po vaganu prerajtana.

Ime žita	V Celovcu		V Ljubljani		V Mariboru		V Varaždinu		Kranju	
	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.
Pšenica	5	80	5	60	4	80	4	70	6	5
Rež	4	7	3	40	3	60	3	50	4	—
Ječmen	3	38	3	—	—	—	2	80	3	60
Ajda	2	44	3	—	3	—	3	—	3	40
Turšica	3	51	3	80	3	55	3	60	—	—
Proso (Pšeno)	5	48	2	90	2	40	2	80	3	40
Oves	2	51	2	40	2	45	2	5	2	70
Krompir	—	—	2	40	1	70	2	40	2	30
Fizol	—	—	—	—	—	—	—	—	3	84

Kurzi na Dunaji 8. junija 1870.

5% metalike	60 gld. 30 kr.	Nadavek na srebro 120 gld. — kr.
Narodno posojilo 69 „ 80 „	Cekini	5 „ 79